

פְּתַח לֹזֶן תִּרְעָא דְמִזְרָח עד שאותו הממונה העומד עליהם פותח להם את

אור הרשב"י

והנה יש מהפתאים המבקשים רק להקל מעליהם, שיאמרו, למה ניגיע עצמנו בכל כך חסידות ופרישות, הלא די לנו שלא נהיה מהרשעים הנידונים בניהנם. אנתנו לא נדחוק עצמנו ליכנס בגן עדן לפני ולפנים. אם לא יהיה לנו חלק גדול, יהיה לנו חלק קטן. אנו די לנו בזה, ולא נכביד על משאנו בעבור זאת.

אמנם שאלה אחת נשאל מהם: היוכלו כל כך על נקלה לסבול בעולם הזה החולף, לראות אחד מחבריהם מכובד ומנושא יותר מהם ומושל עליהם, וכל שכן אחד מעבדיהם או מן העניים הנבזים ושפלים בעיניהם, ולא יצמערו ולא יהיה דמם רותח בקרבם? לא, ודאי! כי הנה עינינו הרואות: כל עמל האדם, להנשא על כל מי שיוכל ולשים מקומו בין הרמים יותר, כי היא קנאת איש מרעהו. ואם יראה חברו מתרומם והוא נשאר שפל, ודאי שמה שיסבול הוא מה שיוכרה לסבלו, כי לא יוכל למנוע, ולבבו יתעשת בקרבו.

מעתה, אם כך קשה עליהם להיות שפלים מזולתם במעלות המדומות והכוזבות של העולם הזה, שאין השפלות בם אלא לפנים, ולא ההנשא אלא שוא ושקר, איך יוכלו לסבול שיראו עצמם בעולם הבא שפלים יותר מאותם האנשים עצמם אשר הם עתה שפלים מהם. וזה במקום המעלה האמיתית והיקר הנצחי, שאף על פי שעכשו אין

לאותה בושא אוי לה לאותה כלימה ע"כ. וביאר המהרש"א בחידושי אנדות שיש לכל צדיק וצדיק איזה מעלה ומדרגה באיזו מצוה שאין כן לחבירו, ועל זה אמרו לפיכך הרבה להן תורה ומצות כדי לזכותם, ועל כן כל אחד מן הצדיקים אין מתבייש מחבירו לפי שכל אחד יש לו שום מדרגה בשום מצוה שאין בחבירו, וכל אחד מהן נכוח מחופתו של חבירו הכוונה שנכוח באותו דבר מצוה שאין בו ויש לחבירו. אבל אוי לה לאותה בושא ואוי לה לאותה כלימה אין זה לצדיקים אלא לאותו איש שאין לו שום מעלה ומדרגה. ובתורת חיים כתב לבאר שגם מה שאמרו אוי לה לאותה בושא וכלימה זה גם לצדיקים כי אף על גב דזה צדיק וזה צדיק, זה זכה לחופה וזה זכה לחופה, אפילו הכי מדריגות החופות רחוקות זו מזו כל כך במעלה, עד שהאחד נכוח מחופתו של חבירו, וזהו בושא גדולה מאד, לאפוקי אם היו מדריגות החופות קרובות זו לזו במעלה לא היתה אז הבושא כל כך גדולה, אבל השתא אוי לאותה הבושא ע"ש.

ונמצא שאפילו בצדיקים עצמם נאמר שכל אחד נכוח מחופתו של חבירו ומוסר גדול הוא לאדם כמה צריך להשתדל בכל עוז להשיג את השלימות בעבודת השם יתברך שלא יחסר לו אחר כך משכרו בעולם הבא. ובספר מסילת ישרים לרמח"ל פ"ד כתב:

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

שער המזרחי לאחר שנצטערו כשיעור הנצרך לכפרת עוונם, וְנִהְיֶה לֹזֶן ומאיר להם את נשמתם כדי שתוכל לסבול את האור העליון, וְיִהְיֶה לֹזֶן חַיִּים דְּאֵתְפָּתְחוּ בְּהֵוֹא תִרְעָא דְּמִזְרַח ונותן להם חיים מכח החיים העליונים והשפע שנפתחים בשער המזרחי.

בזכות הכוס ששתה הנהרג עי ביה"ד לפני מותו זוכה לשתות מכוס של חיים וּבִידָא דְּהֵוֹא מִמְנָא חָד פֶּסָא דְּחַיִּין, ובידו של אותו הממונה יש כוס אחת של חיים דְּאִיהוּ מְלִיא נְהוּרִין שהיא מלאה אורות הנמשכים מהבינה למלכות והוא סוד היין שלמעלה, וְהֵאֵי אֶקְרִי כוּם תִּנְחוּמִין, פֶּסָא דְּחַיִּי וכוס זו נקראת כוס של תנחומים כוס של חיים. (נ"א

אור הרשב"י

(קהלת ט): כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה. והיינו, כי מה שאין האדם עושה עד שהכח מסור בידו מבוראו הוא הכח הבחירי המסור לו כל ימי חייו שהוא בהם בחירי ומצוה לעשות, הנה לא יוכל לעשותו עוד בקבר ובשאול, שאין הכח הזה עוד בידו, כי מי שלא הרבה מעשים טובים בחייו, אי אפשר לו לעשותם אחרי כן. ומי שלא חשב חשבון מעשיו, לא יהיה לו זמן לחשבו או. ומי שלא התחכם בעולם – הזה, לא יתחכם בקבר. וזהו שאמר (שם): כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה.

מכירים אותו ואת ערכו, על כן לא יחושו אליו, אבל בזמנו, ודאי שיכירוהו לאמיתו לצערם ולבשתם, ודאי שלא יהיה להם זה אלא צער גדול ונצחי.

הרי לך, שאין הסבלנות הזה אשר הם דורשים לעצמם להקל מהם חומר העבודה, אלא פיתוי כוזב שמפתה יצרם אותם, ולא דבר אמיתי כלל. וכבר לא היה מקום לפיתוי זה להם לולי היו רואים אמיתת הענין. אבל לפי שאין מבקשים אותו והולכים ושונים לרצונם, הנה לא יוסר מהם פתויים עד הזמן אשר לא יועיל להם, כי לא יהיה עוד בידם לתקן את אשר שחתו. והוא מה שאמר שלמה המלך עליו השלום

וְנִהְיֶה יְהִיב לִוְן חַיִּים) דְּהָא בְּגִין פְּסָא אַחְרָא דְשִׁתּוּ בְּקַדְמֵיתָא,
זְכוּ לְהָאִי לְפִי שְׁבַגְלַל הַכּוּס הָאֲחֵרֵת שֶׁהִשְׁקוּ אוֹתָם בִּי"ד קוֹדֵם מִיתַתָּם זְכוּ לַשְּׁתוֹת

מכוס זו של חיים [17].

בהיכל הטמא של הס"א יש ממונה ובידו כוס התרעלה כוס חמתו
פְּגוּוֹנָא דָּא אֵית בְּסִטְרָא אַחְרָא, בְּהִיכְלָא דְמִסְאֲבָא,
כְּדוּגְמַת זֶה גַם בְּהִיכַל הַטְּמֵא שֶׁל הַסִּיטְרָא אַחְרָא שֶׁהוּא לְעוֹמַת הַיִּכַל הַקְּדוֹשׁ
זֶה הַמִּמָּנָא אַחְרָא, וּבִידֵיהּ כּוּס דְאַקְרִי כּוּס תְּרַעְלָה, כּוּס
חֲמַתּוֹ יש ממונה אחר שיש לו גם כן כוס בידו והיא נקראת כוס תרעלה כוס חמתו [18].

אור הרשב"י

ועוקדין לו ידיו ורגליו, ושמיין אותו בבית
הסקילה, ולוקחין העדים אבן אחת גדולה
שימות בה ושמיין אותה על לבו, כיצד שמיין
אותה על לבו שמיין אותה בעליה אחת כדי
שלא ישום האחד חלקו קודם חברו, אלא
שישימו אותה ביחד על לבו, כדי לקיים מה
שכתוב (דברים י"ז) יד העדים תהיה בו
בראשונה, ומאותה שעה ואילך כל ישראל
פטורין לרנום אותם באבנים, וכן עושים לכל
מיתה ומיתה שהוא חייב למות מיתה ב"ד,
וכן שלוח צבור כשיש בידו כוס של קדוש או
של הבדלה והוא אומר סברי מרנן ואומר
הקהל לחיים כלומר כי לחיים יהא הכוס.

[17] ואף על פי שאי אפשר לעשות שום דבר
קטן או גדול אלא על פי ה' דהיינו שהאלהים

[18] וכמו שאמרו בגמרא סנהדרין מג. היוצא
ליהרג משקיין אותו קורט של לבונה בכוס של
יין כדי שתיטרף דעתו שנאמר תנו שכר
לאובד ויין למרי נפש.

ובמדרש תנחומא (פרשת פקודי ב) איתא:
העת שהוקרין העדים על העבירה שאדם
עושה, יוצאין הסנהדרין וכל ישראל עימם
לרחוב העיר, ומוציאין לשם לאיש שהוא
מחוייב סקילה או אחת מארבע מיתות ב"ד,
ויוציאין שנים מהם או ג' הגדולים מהם
ודורשין לעדים, וכששבוין מלחקור אומר להם
סברי מרנן, והם אומרים אם לחיים, לחיים,
ואם למיתה למיתה, אם הוא מחוייב סקילה
מביאין לו יין טוב וחזק ומשקיין אותו כדי
שלא יצטער מן הסקילה, ובאין העדים

כָּמָה דְתַנִּינָן, אֵית יִין וְאֵית יִין, הֵכִי נָמִי אֵית פּוֹס וְאֵית פּוֹס וּכְמוּ שְׁשִׁינּוּ שִׁישׁ יִין וְיִשׁ יִין כִּךְ גַּם יִשׁ כּוֹס וְיִשׁ כּוֹס, וְכִלְאָ, דָּא לְטָב, וְדָא לְבִישׁ וְהַכֵּל זֶה לְעוֹמֵת זֶה, זֶה לְצַד הַטּוֹב וְהַקְדוּשָׁה וְזֶה לְצַד הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא. יִין לְטָב, דְכִתִּיב, יִשׁ יִין שְׁהוּא לְטוֹב וְהַקְדוּשָׁה כְּמוּ שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים קד) וְיִין יִשְׁמַח לְבַב אֲנוּשׁ וְהוּא יִין הַמְשׁוּמֵר בְּעֵינֵיבּוּ מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית וְהֵינּוּ מו"ק דְּבִינָה מִצַּד הַתְּכַלּוּתָהּ בַּחֲכָמָה הַנִּקְרָאת רֵאשִׁית. וְיִין לְבִישׁ, דְכִתִּיב וְיִין לְצַד הָרַע כְּמוּ שְׁכַתוּב, (תְּהִלִּים עה) וְיִין חָמֵר מְלֵא מְסַךְ וְגו'. וְהוּא יִין שְׁבֵא מִהֶעֱנָבִים שְׁמִצַּד הַחִיצוֹנִים וְהֵם אוֹתָם עֲנָבִים שְׁסַחְטָה חוּהָ לְאָדָם וְהוּא יִין מִשְׁכָּר וּמִמִּית פּוֹס לְטָב, דְכִתִּיב, וְכֵן בְּכוֹס יִשׁ כּוֹס לְטוֹב וּלְקְדוּשָׁה כְּמוּ שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים קטז) פּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׁא. וְהִיא הַמַּלְכוּת הַנִּקְשֶׁרֶת בְּבִינָה שְׁמַתְמַלְאֵת בְּאוֹתוֹ יִין הַמְשַׁמַּח פּוֹס (דף רמ"ז ע"א) לְבִישׁ, דְכִתִּיב, וְכוֹס לְצַד הָרַע כְּמוּ שְׁכַתוּב (יִשְׁעִיָּה נא) פּוֹס חָמָתוּ פּוֹס הַתְּרַעְלָה וְהִיא כּוֹס שֶׁל חִימָה

אור הרשב"י

בעקבם של גוים שהוא גורם לאותו העקב הוד דקלי' שדורם ענבים דקדושה ומוציא היין חוצה לו והוא נקרא יין נסך ממש לכל הדברים וכו' על כן ראוי לשמור היין שיעשה אותו בקדושה ובטהרה מתחילה ועד סוף ולשמור אותו מנגיעת גוי כמו היין דמנטרא מששת ימי בראשית ואז יזכה שאורפניא"ל שנימטריא השמ"ל וכן גימטריא מלבו"ש מכסה אותו לשמור אותו מהחיצונים ונותן לו לשתות כסא דחיי ומיין המשומר להריע שפירא.

עשה שיראו מלפניו והוא רוצה בחיצונים מפני שהם צורך גבוה ובעת שיצטרך האדם לימסר בתוך ידם אז הוא מרמז לההוא ממנא הנקרא כוס התרעלה והוא ממלא הכוס מלא מסך מלא חמת ה' ונותן לו לשתות לאותו אדם, ומי הם אותם בני אדם שנמסרים בידו הם השותים סתם יינם או היין שנוגע בו הגוי ומכל שכן יין נסך מפני שהם גורמים שסמא"ל אוהו באותו היין דהוד וממנו הוא שותה כי הוא עשה יין נסך לכן משלו נתנו לו ואף גם זאת מי ששותה יין כמה שדרכו